

**Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права
протокол № 1 від 30.08.2019 р.

О.С. Олійник

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО УКРАЇНИ

**Методичні вказівки
до виконання індивідуальних завдань**

Освітня програма **Право**
Спеціальність **081 Право**
Галузь знань **08 Право**

Івано-Франківськ, 2019

Розробник: к.ю.н., доц. О.С. Олійник

Положення про порядок організації і контролю самостійної роботи студентів Навчально-наукового юридичного інституту, затвердженого вченою радою ННЮІ (протокол № 5 від 28.02.2017 р.) визначає *індивідуальну роботу як форму самостійної роботи*.

Відповідно до п. 3.2. Положення ***індивідуальна робота*** передбачає можливість вибору студентом з переліку чи за рекомендацією викладача для персонального опрацювання завдання для виконання. В змісті таких завдань може бути робота з підручником, нормативно-правовим актом (зокрема, конспектування за заданою тематикою, підготовка повідомлення), практичні завдання, схематичні завдання, написання рефератів, доповідей, есе, аналіз нормативно-правових актів тощо.

*Індивідуальна робота є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи практичного характеру у формі виконання **індивідуального завдання**.*

Завдання для індивідуальних робіт є частиною навчально-методичного забезпечення дисципліни та готуються керівником відповідного навчального курсу до початку семестру та затверджуються на засіданні кафедри.

Такі завдання також повинні супроводжуватись рекомендаціями щодо їх виконання та оцінювання в межах кількості балів визначеної в *Положенні про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (оцінюється за 5-бальною системою від 1 до 5 балів)*. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом науково-педагогічних працівників.

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Господарське право України» це форма організації самостійної роботи, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Мета індивідуальної роботи – самостійне, додаткове осмислення та засвоєння програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування студентом знань з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Господарське право України» може бути у формі:

- 1. реферування наукових публікацій та виступ на їх основі;**
- 2. виконання есе або наукової роботи;**
- 3. підготовка та оформлення рефератів, презентації;**
- 4. підбір наукових джерел до запропонованої тематики;**
- 5. формулювання умови задачі та її вирішення, складання тестових завдань.**

Нижче наводиться орієнтовний перелік індивідуальних завдань. Студенту (за погодження із викладачем) надається можливість виконати індивідуальне завдання за самостійно сформульованою ним темою.

Виконання (презентація) індивідуального завдання по конкретній тематиці здійснюється в часових рамках проведення семінарського заняття, на якому розглядається ці питання. Готується в паперовому чи електронному варіанті, який надсилається на електронну адресу викладача: oksanaoliynuk2003@gmail.com

1. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ У ФОРМІ РЕФЕРУВАННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ здійснюється з метою ознайомлення із першоджерелами даної дисципліни.

Реферування – це процес аналітичного опрацювання інформації, що полягає в аналізі первинного документу, знаходженні найвагоміших у змістовому відношенні даних (основних положень, фактів, доведень, результатів, висновків тощо). Процес реферування – низка логічних операцій, таких як: оцінка, відбір, аналіз та узагальнення відомостей, що містяться в первинному документі.

Наукові статті чи автореферати підбираються самостійно та повинні відповідати темі семінарського (практичного) заняття або темі самостійної роботи, яка виноситься на це заняття. Статті та автореферати повинні бути видані за останні 5 років. Реферат не повинен бути цитатником тексту статті (автореферату), а містити власні узагальнення, системні висновки щодо даної публікації. Якщо реферуванню підлягають наукові статті, то їх кількість не менше трьох.

2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ У ФОРМІ ЕСЕ (більш ширшого за обсягом – **наукової роботи**) виконується студентом самостійно.

Есе – наукові, критичні та інші нариси, які відзначаються оригінальністю суджень і особливістю форми. Есе оформляється у вигляді письмової роботи обсягом до 8-10 сторінок та повинно розкривати актуальність теми, обґрунтованість висновків та містити перелік використаної літератури. Посилання на джерело по тексту роботи оформляти у квадратних дужках.

Наукова робота проводиться студентом за визначеною викладачем темою. Структура наукової роботи: вступ (тема, мета та завдання роботи та основні її положення); теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання); методи (вказуються і коротко характеризуються); основні результати роботи (подаються результати, схеми, систематизована реферативна інформація та її аналіз); висновки; список використаної літератури. Підготовка наукової роботи здійснюється на основі опрацювання, крім законодавства та підручників (навчальних посібників), наукової літератури з обраної проблеми. Обсяг наукової роботи – до 30 сторінок.

Перелік тем для наукової роботи (есе), рефератів міститься у Методичних вказівках з Господарського права України для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу денної форми навчання (студент може запропонувати власну тематику та виконувати індивідуальні завдання за погодженням із керівником навчальної дисципліни чи викладачем, який забезпечує викладання семінарських занять):

1. Господарські та підприємницькі відносини в економіці України та їх правове забезпечення.
2. Державне регулювання ринкових відносин як актуальна юридична проблема.
3. Методологічні підходи дослідження проблеми правового регулювання підприємницьких відносин.
4. Теоретико-правове дослідження правової інтеграції України до Європейського Союзу.
5. Ліцензування господарської діяльності як засіб державного регулювання економіки.
6. Правова інтеграція України до Європейського Союзу.
7. Сучасні проблеми господарського права та перспективи їх вирішення.
8. Роль та значення господарського права в системі права України.
9. Загальні принципи господарювання
10. Доктринальні підходи до визначення господарського права як самостійної галузі права як самостійної галузі права.
11. Шляхи розвитку законодавства України про підприємницьку діяльність.

12. Колізії в законодавстві України про підприємницьку діяльність.
13. Проблеми кодифікації господарського законодавства України.
14. Діловий звичай як джерело господарського права.
15. Нормативний договір як джерело господарського права.
16. Судова практика як джерело господарського права.
17. Методологія тлумачення господарсько-правових актів.
18. Конституційне регулювання відносин у сфері господарювання.
19. Господарська компетенція органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
20. Рекодифікація цивільного права та відмова від Господарського кодексу України: проблеми та перспективи. Основні чинники планування та прогнозування господарської діяльності.
21. Загальна характеристика засобів державного впливу на економіку та господарську діяльність в індустріально-розвинених країнах.
22. Стадії реалізації державної регуляторної політики у сфері господарювання.
23. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю.
24. Особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки.
25. Засоби державного регулювання господарських відносин.
26. Законодавство України про підприємництво.
27. Регулювання перевірок діяльності підприємств.
28. Регулювання малого підприємництва.
29. Захист підприємств від незаконного втручання в їх діяльність державних органів.
30. Дозвільна система в сфері підприємницької діяльності.
31. Державна реєстрація змін в установчих документах юридичної особи.
32. Державна реєстрація припинення юридичних осіб – суб'єктів господарювання.
33. Легалізація суб'єктів господарської діяльності: поняття, ознаки, складові частини.
34. Підстави для відмови у проведенні державної реєстрації суб'єкта господарювання.
35. Ліцензування господарської діяльності та її особливості.
36. Особливості процедури патентування суб'єкта господарювання.
37. Установчі документи суб'єктів господарювання.
38. Особливості правового становища філій та представництв господарюючого суб'єкта.
39. Установчі документи відокремлених структурних підрозділів.
40. Юридична відповідальність фізичної особи – підприємця.
41. Особливості правового статусу фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності.
42. Співвідношення понять «суб'єкт господарювання» і «учасник господарських відносин».
43. Правовий режим майна державних унітарних підприємств.
44. Відокремлені підрозділи підприємства як учасники господарського обороту.
45. Окремі проблеми адаптації правового статусу юридичних осіб, заснованих державою до стандартів Європейського Союзу.
46. Правовий статус комунальних підприємств в Україні.
47. Правова робота у механізмі захисту прав суб'єктів підприємництва.
48. Правове становище підприємств громадських і релігійних організацій.
49. Правовий статус та порядок управління казенного підприємства.
50. Порядок здійснення реєстрації представництв іноземних підприємств на території України.
51. Порівняльно-правова характеристика акціонерного товариства за нормами Господарського та Цивільного Кодексів України.
52. Історія становлення господарських товариств в Україні та за кордоном.
53. Особливості правового становища акціонерних товариств згідно Закону України «Про акціонерні товариства».
54. Правова природа, склад, зміст установчих документів акціонерних товариств.
55. Функції установчого договору в акціонерних товариствах.
56. Відмінності правового статусу публічних та приватних акціонерних товариств.
57. Правове регулювання додаткового випуску акцій в акціонерному товаристві.
58. Контролюючі органи товариства з обмеженою відповідальністю та їх правовий статус.
59. Поняття і сутність повного і командитного господарських товариств.
60. Кооператив як підприємство колективної власності.
61. Правове становище виробничих кооперативів.
62. Правовий режим майна кооперативу.
63. Органи управління кооперативом.

64. Кооператив як форма організації господарської діяльності.
65. Поняття, особливості формування фондів кооперативу.
66. Холдингові компанії у сучасній економіці.
67. Непрозорість законодавства про статус суб'єктів господарювання: причини та наслідки.
68. Особливості правового статусу афілійованої особи.
69. Правові аспекти організації дочірніх підприємств.
70. Проблеми вдосконалення правового становища господарських об'єднань.
71. Правові засади встановлення контролю в холдинговій групі.
72. Правове становище неприбуткових організацій.
73. Органи, уповноважені управляти державним майном та їх правомочності.
74. Вказати перелік майна, яке не відноситься до основних фондів підприємства.
75. Скласти схему джерел формування майна суб'єкта господарювання.
76. Розкрити порядок приватизації державного майна.
77. Поняття та загальні засади здійснення корпоративних прав.
78. Правовий режим цінних паперів у сфері господарювання.
79. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні.
80. Іпотека підприємства як єдиного майнового комплексу.
81. Гарантія як спосіб забезпечення зобов'язань у міжнародному комерційному обороті.
82. Основні проблеми договірного права України.
83. Господарське договірне право – комплексний правовий інститут в системі права України.
84. Грошові зобов'язання учасників господарських відносин.
85. Свобода укладання підприємницького договору.
86. Правові вимоги до змісту та форми господарського договору.
87. Особливості укладення попередніх договорів.
88. Особливості укладення господарських договорів за державним замовленням.
89. Поняття та класифікація підприємницьких договорів.
90. Новели в правовому регулюванні господарсько-правових відносин.
91. Правова характеристика договору перевезення вантажів автомобільним транспортом.
92. Господарський договір про надання консультаційних послуг.
93. Особливості суб'єктного складу договору морського перевезення вантажу.
94. Договори (контракти) про виробничу кооперацію.
95. Договір на створення та розповсюдження реклами.
96. Правова характеристика договору фінансового лізингу.
97. Правова характеристика вилучення прибутку (доходу) як адміністративно-господарська санкція.
98. Особливості застосування оперативно-господарських санкцій в сфері господарювання.
99. Способи захисту прав суб'єктів господарювання.
100. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання у системі права України.
101. Стягнення відшкодування упущеної вигоди (огляд судової практики).
102. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності.
103. Застосування антидемпінгових заходів як адміністративно-господарських санкцій.
104. Юридичні та фактичні підстави господарсько-правової відповідальності.
105. Співвідношення адміністративної і господарської відповідальності.
106. Сучасні проблеми розвитку антимонопольного законодавства та шляхи його вдосконалення.
107. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні.
108. Порядок розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України.
109. Конкуренсна політика у розвинених країнах.
110. Правовий захист конкуренції в Україні.
111. Ціна як економічна та правова категорія.
112. Види цін та їх класифікація.
113. Державні органи, що здійснюють регулювання цін.
114. Контроль за додержанням дисципліни цін.
115. Відповідальність у сфері ціноутворення.
116. Категорії суб'єктів підприємництва, щодо яких законодавством передбачаються особливості процедури банкрутства.
117. Особливості становлення інституту банкрутства в Україні.

118. Правовий статус арбітражного керуючого.
119. Особливості застосування інституту мирової угоди у процедурі банкрутства.
120. Застосування процедури доарбітражного врегулювання господарських спорів.
121. Новели у законодавстві про банкрутство.
122. Особливості укладання біржових угод на товарній біржі та їх виконання.
123. Правове регулювання діяльності аграрних бірж в Україні.
124. Проблеми правового регулювання торговельно-біржової діяльності в Україні.
125. Правовий статус посередників на товарних біржах.
126. Форми регулювання банківської діяльності.
127. Особливості відкриття рахунків в іноземних банках.
128. Правова характеристику обігу векселів.
129. Правова характеристика банківської системи України.
130. Особливості відкриття рахунків в іноземних банках.
131. Аудиторська перевірка експортно-імпортних операцій.
132. Особливості аудиту малих підприємств за міжнародними стандартами.
133. Екологічне аудитування як один із видів підприємницької діяльності.
134. Правова характеристика договору на проведення аудиту.
135. Науково-технічний прогрес та інновації як об'єкти державного регулювання економіки.
136. Механізм макроекономічного стимулювання, фінансування та регулювання інноваційної діяльності.
137. Особливості змісту та обігу інноваційних об'єктів.
138. Інноваційна діяльність як правова категорія.
139. Проблеми інвестування в інноваційну діяльність та шляхи їх вирішення.
140. Заходи стимулювання інноваційної діяльності.
141. Інноваційні правовідносини та їх особливості.
142. Трансфер технологій в сфері господарювання.
143. Венчурне підприємство та його особливості.
144. Технопарки та їх правовий статус.
145. Права та обов'язки сторін за договором комерційного посередництва.
146. Агентські відносини у сфері господарювання.
147. Посередництво у сфері господарсько-торговельної діяльності.
148. Санкції за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність.
149. Правова характеристика товарообмінних (бартерних) операцій
150. Недоліки та переваги зовнішньоекономічного становища України.
151. Правове значення концепції створення вільних економічних зон в Україні.
152. Загальні засади створення і функціонування вільних економічних зон.
153. Органи управління на територіях спеціальних (вільних) економічних зон.

3. ПІДГОТОВКА ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДО ЗАПРОПОНОВАНИХ ТЕМ

Така форма індивідуального заняття має на меті узагальнення та систематизацію знань, які студенти отримують у процесі навчання.

Презентація – це електронний документ, що являє собою набір слайдів, призначений для демонстрації в аудиторії. Метою будь-якої презентації є візуальне подання систематизованої автором інформації з обраної тематики. Електронна презентація, виконана за допомогою програми Microsoft PowerPoint або її аналогів – зручний спосіб донести інформацію аудиторії.

Створення презентації здійснюють при дотриманні таких правил щодо її змісту та оформлення.

1. Виділення основної ідеї:
 - слайд має ілюструвати лише одну думку;
 - інформація на слайді має містити лише основні положення виступу.
2. Підбір лише такого матеріалу, що підтверджує основні ідеї презентації:
 - підбір графічного, аудіо- та відеоматеріалів;
 - подання прикладів, порівняння, довідкової інформації.

3. Логічність послідовності подання матеріалу. Матеріал презентації можна розташувати у хронологічній або тематичній послідовності.

Визначення структури презентації передбачає визначення кількості слайдів у презентації, наповнення кожного слайду. Для досягнення кращого результату бажано керуватися такими правилами:

- Не заповнюйте слайд занадто великим обсягом інформації.
- Використовуйте короткі речення.
- Кількість рядків тексту на слайді і кількість слів у рядку — до 8.
- Для виділення найважливішої інформації використовуйте рамки, границі, заливку, різні розміри та кольори шрифтів тощо.
- Фон слайда й анімаційні ефекти не мають відволікати увагу від змісту.
- Текст слайда має легко читатися, тобто бути контрастним відносно фону (темний текст на світлому фоні або білий — на темному) і достатньо великим.
- Підпис до ілюстрації бажано розмістити під малюнком.

4. ПІДБІР НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ ДО ЗАПРОПОНОВАНОЇ ТЕМАТИКИ

Виходячи з обраної проблематики студент самостійно підбирає необхідний інформаційний матеріал. *Інформаційну базу* дослідження складають бібліографічні, інформаційні й довідкові видання, статистичний і фактичний матеріал, історичні джерела, законодавчо-нормативні документи тощо. Робота над пошуком необхідних літературних та інших інформаційних джерел починається з огляду систематичних та алфавітних каталогів наукових бібліотек, відкритих книжкових фондів, реферативних оглядів, бібліографічних покажчиків, посиланнях в книгах і статтях тощо.

По обраній тематиці студенту необхідно підібрати не менше **10 джерел**. Наукові джерела повинні відповідати саме цій темі, а не носити загальний характер. Перелік не повинен повторювати джерела, включені до списку рекомендованих у Методичних вказівках з відповідної навчальної дисципліни. Публікації повинні бути за останні 5 років.

На основі підбраного до теми дослідження інформаційного матеріалу складається *список використаних джерел*, який повинен бути оформлений відповідно до вимог бібліографічного опису.

5. ФОРМУЛЮВАННЯ УМОВИ ЗАДАЧІ ТА ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Формулювання умов задачі є формою індивідуальної роботи студентів, яка здійснюється шляхом опрацювання правових питань за матеріалами конкретної судової справи. Така форма індивідуальної роботи спрямована переважно на оволодіння навичками щодо практики реалізації норм права, посилення практичної спрямованості навчального процесу та набуття умінь правильно тлумачити норми права та застосовувати їх при вирішенні конкретної практичної ситуації, напрацювання навиків фактичного та юридичного обґрунтування власної точки зору, правової позиції та складання процесуальних документів.

Загальні методичні рекомендації. Будь-яка задача передбачає: а) умови задачі; б) основне питання задачі. В переважній більшості задач їх умовами є інформація про поєднання певних фактичних обставин (юридичних фактів).

При складанні *умов задачі* студент повинен:

- а) вивчити фактичні обставини справи;
- б) здійснити правову кваліфікацію відносин;
- в) ретельно проаналізувати правові джерела, законодавство, що підлягає застосуванню;
- г) сформулювати правову позицію шляхом її фактичного і юридичного обґрунтування;

д) скласти відповідні питання до умови задачі.

Порядок *розв'язання задачі* передбачає:

а) установити правовий зміст фактичних обставин ситуації, поданих в умовах фабули;

б) дати власну правову оцінку наведеної ситуації із відповідними посиланнями на правові джерела;

в) сформулювати остаточну відповідь на поставлені в задачі питання чи завдання.

Складання (формулювання) тестових завдань: основними елементами тестового завдання є завдання, варіанти відповідей, критерії оцінювання. Тести повинні містити логічну форму висловлювання у завданні; наявність у відповідях на завдання разом з правильними відповідями неправильних (дистракторів); єдині правила оцінювання відповідей. Не рекомендується включати у тестові завдання дискусійні питання і відповіді, завдання, що містять громіздкі формулювання завдання.

Серед варіантів відповідей до тестів мінімум одна є правильною, решта – дистрактори – неправильними. Доцільно створювати щонайменше 4 – 5 варіантів відповідей. Усі дистрактори мають бути правдоподібними і однорідними. Дистрактори, які не є вірогідними і однорідними, не працюють, відволікають не треба включати до складу завдання. Не варто штучно збільшувати кількість дистракторів за рахунок невірогідних. Під час добору дистракторів доцільно використовувати поширені помилки, хибні уявлення, об'єкти, що відповідають лише частині характеристик, наведених в умові, тощо.

При завданні на встановлення наслідків конкретної ситуації може бути чотири типи відповідей за ступенем правильності наслідку та його зв'язку з наведеною конкретною ситуацією: 1) реальний наслідок, пов'язаний з конкретною ситуацією (правильна відповідь); 2) реальний наслідок, не пов'язаний з ситуацією; 3) нереальний або неправильно описаний наслідок, пов'язаний з конкретною ситуацією; 4) нереальний або неправильно описаний наслідок, не пов'язаний з конкретною ситуацією. Використовуйте дистрактори з тим самим ступенем «технічності», «науковості», що й правильна відповідь.